«Քայլ առ քայլ» բարեգործական հիմնադրամ

«Նախադպրոցական հաստատության մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների զարգացման» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ Սաների հայրենաճանաչության ձևավորման կարևորությունը

Մեթոդիստ՝ Սաթենիկ Բարսեղյան

Մանկապարտեզ՝ Աբովյան համայնքի 《Աբովյան քաղաքի թիվ 6 մանկապարտեզ 》 ՀՈԱԿ

2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ 3

ԳԼՈՒԽ 1. ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱԽԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 5

1.1 Նախադպրոցական տարիքում հայրենաճանաչողության կարևորությունը 5

1.2 Հայրենաճանաչողության ազգային արժեքային համակարգի ձևավորումը նախակրթական ուսումնական համակարգում 8

ԳԼՈՒԽ 2: ՀԱՅՐԵՆԱՃԱՆԱՉՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔՈՒՄ 100

2.1 Հայրենաճանաչողության ձևավորումը նախադպրոցական տարիքում 100

2.2 Գործնական պարապմունքի և նպատակային էքսկուրսիաների կազմակերպումը հայրենաճանաչողության ձևավորման գլխավոր միջոց 12

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ 20

Օգտագործված գրականության ցանկ՝ 21

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Թեմայի արդիականությունը: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների շրջանում հայրենիքի մասին պատկերացումների ձևավորման խնդիրը ժամանակակից հասարակություն արդի թեմաներից է: Այսօր մեզանից յուրաքանչյուրը հասկանում է մեր հայրենիքի մշակութային ավանդույթները վերակենդանացնելու և զարգացնելու անհրաժեշտությունը: Այս առումով, մանկապարտեզի առանցքային դերը նախադպրոցական տարիքի երեխաների բարոյական ներուժի համակողմանի զարգացման համար օպտիմալ պայմանների ստեղծումն է նախադպրոցական հաստատությունում ինտեգրված մանկավարժական գործընթացի ներդաշնակ կառուցման միջոցով, որը հիմնված է երեխայի հայրենասիրական դաստիարակության վրա:

Տարբեր տարիքի երեխաների հոգեկան հատկությունների ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս ճիշտ որոշելու երեխաների ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների բովանդակությունը և ցուցաբերել անհատական մոտեցում, և այդ դաստիրակության մեջ իր ուրույն և առանձնահատուկ տեղն ունի հայրենասիրությունը:

Հայրենասիրություն դաստիարակելը պահանջում է հետևողական, համբերատար աշխատանք. այն չի ձևավորվում միանգամից. դրա ակունքները շատ խորն են, գալիս են նախնիներից, սկիզբ են առնում ընտանիքում, բակում, ընկերական և հասարակական հարաբերություններում, դառնում կայուն որակ և անձի անբաժանելի մաս ու բնավորության գիծ:

Պետք է հստակ գիտակցել, որ հայրենիքը սոսկ աշխարհագրական միջավայր չէ, այլ հոգևոր արժեքներով հարուստ ու սրբազան անկյուն, տարածք, որը քոնն է և յուրաքանչյուր հայինը, ուստի շատ կարևոր է հայրենասիրության սերմանումը երեխաների մեջ սկսած նախադպրոցական տարիքից, որով էլ կայանում է սույն թեմայի արդիականությունը:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակն է մանկավարժական մեթոդների միջոցով երեխաների մեջ բարձրացնել հայրենաճանաչողության կարևորության մակարդակը, ինչպես նաև մեծացնել երեխաների մոտ սերը հայրենիքի և հայրենի

բնաշխարհի, մշակույթի և հոգևոր արժեքների նկատմամբ, զարգացնել աշխարհաճանաչողությունը և աշխարհայացքը, բարձրացնել հայրենասիրական ոգին, և ներկայացնել ՀՀ պատմության կարևոր դրվագները:

Աշխատանքի խնդիրները: Աշխատանքի նպատակից բխում են հետևյալ խնդիրները.

- Մեծացնել երեխաների հետաքրքրությունները հայկական պատմաճարտարապետական հուշարձանների նկատմամբ:
- Արժևորել հայապահպանությունը:
- Սիրել և պահպանել հայրենի բնաշխարհը:
- Ճանաչել ՀՀ խորհրդանիշները

Աշխատանքի կառուցվածքն ու ծավալը: Աշխատանքը բաղկացած է տիտղոսաթերթից, բովանդակությունից, ներածությունից, տեսական մասից, եզրակացությունից, օգտագործված գրականության ցանկից, աշխատանքի ծավալը կազմում է 21 էջ:

ԳԼՈՒԽ 1. ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱԽԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

1. 1 Նախադպրոցական տարիքում հայրենաճանաչողության կարևորությունը

Հայրենասիրությունը բարդ ու բարձր մարդկային զգացում է: Նրա բովանդակությունն այնքան բազմակողմանի է, որ մի քանի բառով ներկայացնել գրեթե անհնար է: Մանկավարժական որոշ սահմանումների համաձայն՝ «հայրենասիրությունը սոցիալ-քաղաքական և բարոյական սկզբունք է, որն արտահայտում է հայրենիքի հանդեպ սիրո զգացում, նրա շահերի նկատմամբ մտահոգություն և այն թշնամիներից պաշտպանելու պատրաստակամություն»: Հայրենասիրության էությունը հայրենի հողի և քաղաքի հանդեպ խորը, գիտակցված սիրո մեջ է: Խորը հայրենասիրության դեպքում է միայն, որ բարձրանում է հայրենաճանաչության ցանկությունը:

Հայտնի է, որ նախադպրոցական տարիքը անհատականության ձևավորման ամենակարևոր շրջանն է, երբ դրվում են քաղաքացիական որակների և հայրենասիրական զգացմունքների նախադրյալները, և թեև դրանք դեռ տարրական են իրենց դրսևորումներով, բայց չափազանց կարևոր են անհատականության հետագա ձևավորման համար:

Երեխայի հայրենասիրական դաստիարակությունը ապագա քաղաքացու ձևավորման հիմքն է: Այն դրսևորվում է հայրենի երկրի ձեռքբերումներով հպարտության զգացումով, նրա անհաջողությունների ու դժբախտությունների համար դառնությամբ, մարդկանց հիշատակի ու ազգային ու մշակութային ավանդույթների հանդեպ հոգատարությամբ:

Հայը չի կարող հայրենասեր լինել՝ առանց անձնական կապ զգալու հայրենիքի հետ, առանց իմանալու, թե ինչպես են այն սիրել և փայփայել մեր նախնիները, մեր հայրերն ու պապերը: Հայրենասիրական զգացումն ինքնին չի առաջանում, սա մարդու վրա երկարատև, նպատակաուղղված կրթական ազդեցության արդյունք է՝ սկսած մանկությունից: Երեխան չի ծնվում չար, բարոյական կամ անբարոյական:

Երեխայի բարոյական հատկությունները լիովին կախված են նրան շրջապատող մեծերից, թե ինչպես են նրանք վերաբերվում նրան: Ցավոք, վերջին ժամանակներում կորել է հայրենասիրական գիտակցությունը և նախադպրոցական տարիքի երեխաների մոտ հայրենասիրության խնդրի արդիականությունը: Հայրենասիրության ձևավորման անբաժանելի մասն է սեփական հայրենիքի մասին պատկերացումների ընդլայնումը:[1]

Երեխաները պետք է իմանան իրենց երկրի, պատմության, սահմանների և այլնի մասին:

Հայրենասիրությունը սկսվում է հայրենաճանաչողությունից: Հայրենաճանաչողություն դաստիարակելը այսօրվա կարևորագույն խնդիրներից մեկն է: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հայրենասիրական դաստիարակության գործընթացը անհրաժեշտ է սկսել նախադպրոցական հաստատություններում, որի հիման վրա էլ կձևավորվի նրանց հայրենաճանաչողությունը: Սերմանելով սեր հայրենիքի, քաղաքի. հայրենի բնության հանդեպ. ծանոթացնելով երկրի մշակույթին և պատմությունը՝ յուրաքանչյուր երեխա յուրովի է ընկալում իրեն շրջապատող միջավայրը: Այդ պատճառով էլ հայրենաճանաչողության ուսուցումը պետք է սկսել հայրենասիրական զգացմունքների ուսուցմամբ: Հայերենաճանաչողությունը բարոյական և հայրենասիրական կրթություն է: Հայրենաճանաչողության արժեքային համակարգի ձևավորումը պետք է դրվի ընտանիքում և մանկապարտեզում:

Երեխաների բարոյական նորմերի, հայրենասիրության ձևավորման արդյունավետությունը երևում է այն ժամանակ, երբ դաստիարակության խոսքային մեթոդները զուգակցվում են գործունեության տարբեր ձևերի հետ, և սանը այդ գիտելիքները դրսևորում է իր առօրյա վարքում՝ տանը, մանկապարտեզում, ընկերների շրջանում:

Նախադպրոցական տարիքը երեխայի անհատականության ինտենսիվ զարգացման շրջանն է: Հենց այս տարիքում են դրվում մարդու աշխարհայացքի, շրջապատող աշխարհի նկատմամբ նրա վերաբերմունքի հիմքերը:

[1] Веракса, Н. Е. Проектная дошкольников: .пособие / Н. Е. Веракса. – М.: – Синтез, 2008. – 108 с.

Հայրենաճանաչողության իմացությունն առավելագույնս հնարավորություն է տալիս իրականացնելու մեր իղձերը, ձևավորելու ու պահպանելու հայի կեցվածքը: Հայրենաճանաչողությունը բովանդակում է դաստիարակչական վիթխարի ներուժ, հայրենասիրություն և ազգային արժանապատիվ գոյություն: Հայոց պատմության իմացությունը հնարավորություն կտա Հայաստանի Հանրապետության ապագա քաղաքացուն ուսումնառության ընթացքում ձեռք բերած գիտելիքներն ու ճանաչողական հմտությունները, հայոց քաղաքակրթության դարավոր ավանդույթները, փորձը և անցյալի դասերը լավագույնս ծառայեցնել հզորացման և բարգավաճման ուղին բռնած Հայաստանի անկախ պետությանը, պատկերացում կազմել համաշխարհային պատմության մեջ Հայաստանի և հայ ժողովրդի զբաղեցրած տողի ու դերի մասին:

Հայրենաճանաչողության դաստիրակության նպատակն է կրթել հայրենասեր անձ, ով սիրում է իր հայրենիքը, հավատարիմ է հայրենիքին: [2]

Բացի այդ էլ նախադպրոցական տարիքում զարգանում են բարձր սոցիալական մոտիվներ, զգացմունքներ և սերը դեպի հայրենիք հենց այս տարիքից է սերմանվում:

Նախադպրոցական տարիքում շատ կարևոր է խոսել հայրենիքի գաղափարի և հայրենասիրության մասին: Եվ պետք է հստակ գիտակցել, որ հայրենիքը սոսկ աշխարհագրական միջավայր չէ, այլ հոգևոր արժեքներով հարուստ ու սրբազան անկյուն, տարածք, որը քոնն է և յուրաքանչյուր հայինը: Ա. Ղազարոսյանը հիշեցնում է, որ հայրենասիրությունն ամենաուղղակի առնչությունն ունի ծնողասիրության ու որդեսիրության հետ, և որ պատմությունն այդ իմաստով լավագույն ուսուցիչը կարող է լինել աշակերտների համար:[3]

[2] Ա. Տեր-Գրիգորյան - <<Գործնական աշխատանքները բացատրականընթերցանության դասերին >>: 1963 թ.

[3] Նախադպրոցական մանկավարժություն. Է. Ա. Ալեքսանդրյանի խմբագրությամբ. - Երևան, 1992,

1. 2 Հայրենաճանաչողության ազգային արժեքային համակարգի ձևավորումը նախակրթական ուսումնական համակարգում

Իրական աշխարհի օբյեկտիվ ճանաչողությունը սկսվում է զգայությունից։ Զգայությունների միջոցով աշխարհընկալումը իմաստավորվում ու տպվում է ենթագիտակցական մակարդակում։Դրանից ելնելով՝ ուսուցման պրոցեսում մեծ տեղ պետք է տալ էքսկուրսիաներին, հայրենասիրական միջոցառումներին։ Էքսկուրսիաներով սկսվում է հայրենաճանաչման գործընթացը, իսկ այստեղ արդեն, ծնունդ է առնում հայրենասիրությունը։ Զննական ընկալումը հեշտացնում է սաների գիտելիքների յուրացման պրոցեսը։ Հայտնի է, որ երեխաների մտածողությունը զարգանում է կոնկրետից դեպի վերացականը, ուստի զարգացման վաղ փուլերում նրանք ավելի շատ մտածում են պատկերներով, քան հասկացություններով։ Հասկացությունները և վերացական գաղափարները երեխայի գիտակցությանն ավելի հեշտ են հասնում, եթե դրանք ամրակայվում են կոնկրետ փաստերով, օրինակներով ու պատկերներով։

Առհասարակ հայրենասիրություն սերմանելը պահանջում է հետևողական, համբերատար աշխատանք, այն չի ձևավորվում միանգամից, դրա ակունքները շատ խորն են, գալիս են նախնիներից, սկիզբ են առնում ընտանիքում, բակում, ընկերական և հասարակական հարաբերություններում, դառնում կայուն որակ և անձի անբաժանելի մաս ու բնավորության գիծ։[4]

Նախադպրոցական տարիքը երեխայի անհատականության զարգացման շրջանն է։ Անդրադառնալով հայրենասիրական զգացմունքների ծագմանը, նրանք միշտ հիշում են իրենց մանկության տպավորությունները։ Սա պատուհանի տակի ծառն է, սա այն փողոցն է, որով նրանք քայլում էին, սա հայրենի մեղեդիներ և այդպես շարունակ, որքան վառ ու լուսավոր լինեն մանկության ակնթարթները, այնքան ավելի վառ ու պատկերավոր կլինեն հիշողությունները։

Այս շրջանը նաև շատ նպաստավոր է հայրենասիրական զգացմունքներ սերմանելու համար։ Հայրենասիրության զգացումը պետք է լինի գիտակցված ու

[4] <<Նախաշավիղ>> գիտամեթոդական հանդես 2014թ. էջ 38

ուժեղ: Ուստի պետք է երեխայի մոտ առաջացնել հետաքրքրություն, զարգացնել սիրո զգացում դեպի հայրենի հողը՝ հայրենիքը, ծանոթացնել հարազատ մշակույթին և ավանդույթներին:

Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հայրենասիրական դաստիարակության և հայրենաճանաչության ձևավորման խնդիրները բավականին շատ են: Հիմնականը սովորում են սիրո զգացում իր հայրենի բնության, ընտանիքի և տան համար, ինչպես նաև ուղղակիորեն այն երկրի պատմությունն ու մշակույթին որտեղ նա ապրում է:

Էքսկուրսիայի մեթոդն օգտագործվում է կյանքի տարբեր բնագավառներում և հետապնդում է ինչպես կրթական, այնպես էլ դաստիարակչական նպատակներ: Այն դաստիարակին հնարավորություն է տալիս կոնկրետ ու վառ փաստերի հիմքով երեխաներին ցույց տալ ուսումնասիրվող առարկաների ու երևույթների, պատճառի ու հետևանքի փոխկապակցվածությունը և մարդու վերաստղծող ուժը: Էքսկուրսիաների միջոցով երեխան ծանոթանում է հայրենիքի հրաշալիքներին՝առավելապես սիրելով ու գնահատելով իր երկիրը: Էքսկուրսիաների ժամանակ զարգանում է երեխայի գեղագիտական ճաշակը.նա կարողանում է տեսնել գեղեցիկը: Էքսկուրսիայի ընթացքում,երեխան ավելի շատ շփվելով իր հայրենիքի հետ, ուսումնասիրելով հայրենի երկիրը, ձևավորում է բարոյահոգեբանական մի շարք բարձրարժեք հատկանիշներ՝ նախ և առաջ հայրենասիրություն, մարդասիրություն, ընկերասիրություն, հաստատակամություն, հ ամառություն, դժվարությունները հաղթահարելու կամքի ուժ: Մեկ այլ կարևոր և կիրառելի մեթոդ է թեմատիկ միջոցառումները, որոնք ուղեկցվում են ազգային երգ ու պարերով, ներկայացումներով:

Արդյունքում երեխաների մոտ ստեղծվում է հետաքրքրություն իրենց հայրենի հողի նկատմամբ, հարգալից և զգույշ վերաբերմունք տեսարժան վայրերի նկատմամբ. սեր և հարգանք բնության նկատմամբ, ազգային խաղերի և ազգային հագուստի իմացության նկատմամբ հետաքրքրություն, ազնվություն, մարդկանց նկատմամբ հարգալից և բարեհաճ վերաբերմունք, ինքնահարգանք և մշակույթի կանոնների պահպանում:[5]

[5] Թութունջյան - <<Կրտսեր դպրոցականի հոգեբանական առանձնահատկությունները>>: 1962թ. էջ 32

ԳԼՈՒԽ 2: ՀԱՅՐԵՆԱՃԱՆԱՉՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔՈՒՄ

2.1 Հայրենաճանաչողության ձևավորումը նախադպրոցական տարիքում

Մենք պետք է օգտագործենք բոլոր տեսակի բանահյուսությունները՝ հեքիաթներ, ասացվածքներ, երգեր, տաղեր, պարեր: Ժողովրդական արվեստում պահպանվել են բարոյական արժեքներ բարության , գեղեցկության, ճշմարտության, քաջության, աշխատասիրության և հավատարմության գաղափարների շուրջ: Շրջապատող առարկաները, որոնք առաջին անգամ են արթնացնում երեխայի հոգին, նրա մեջ գեղեցկության զգացումը, հետաքրքրություն են սերմանում, պետք է լինեն ազգային: Սա օգնում է երեխաներին վաղ տարիքից հասկանալ, որ նրանք հայ ժողովրդի մի մասնիկն են:

Ելնելով այս գաղափարից, ինչպես նաև մեր նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է մշտապես քայլեր ձեռնարկել երեխաների և հայրենիքի միջև կապը ավելի ամրապնդելու համար:

Հայրենաճանաչողության ըմբռնմանն ուղղված մոտեցումների ողջ բազմազանությունը կարելի է պայմանականորեն դասել ուղղությունների:

Առաջին ուղղության մեջ կարելի է ներառել այն տեսակետներն ու դատողությունները, որոնք հայրենասիրությունը սահմանում են որպես հայրենիքի հանդեպ սիրո վեհ զգացմունք, իսկ հայրենաճանաչողությունը հայրենասիրության վեհ դրսևորում: Այս ուղղությունը բնորոշվում է բնության, հայրենի տան, ծննդավայրի, մանկության պատկերների հանդեպ սիրո վերացական դրսևորմամբ:

Երկրորդ ուղղությունը հիմնվում է հայրենաճանաչողությունը՝ որպես բարձրագույն, առավել կարևոր ու էական զգացմունքներից մեկի ըմբռնման վրա: Սակայն այստեղ, հուզական կողմի հետ մեկտեղ, ներառվում է նաև գործնական տեսանկյուն ՝ հանուն սեփական հայրենիքի բարօրության:

Երրորդ ուղղությունը հայրենաճանաչողությունը դիտարկում է որպես հասարակական երևույթ, որի բովանդակությունն ու բնույթը նշանակալի չափով պայմանավորվում են հասարակության, պետության պատմական զարգացման առանձնահատկություններով, իշխող ընտրախավի քաղաքականությամբ:

Չորրորդ ուղղությունը բնութագրվում է նրանով, որ հայրենաճանաչողությունը որպես օբյեկտ է դիտվում պետությունը: Այն անվանում են «պետական հայրենասիրություն»: Հայրենասիրության այդ տարատեսակի ի հայտ գալը պայմանավորված էր պատմական առանձնահատուկ պայմաններով: Այն առաջացավ՝ կապված պետության, վերջինիս ամրապնդման համար պետական իշխանության տարբեր ձևերի ստեղծման ջանքերի համախմբման անհրաժեշտության հետ:

Հինգերորդ ուղղությունը բացահայտում է հայրենաճանաչողության էությունը հենց անձի հետ անբաժանելի կապի հետ միասին, որը նրա համար բարձրագույն արժեք է: Տվյալ ուղղությունը կոչվում է նաև անձնային հայրենասիրություն:

Վեցերորդ ուղղությունը որպես հայրենաճանաչողության սուբյեկտ շատ հաճախ դիտարկում է անձին: Այն հայրենասիրության բարձր մակարդակ է, քանի որ անձի հոգևոր ինքնադրսևորումը ենթադրում է կարևորագույն կողմերի և որակների մի ամբողջության դրսևորում, որոնք բնութագրվում են իրենց ձևակերպվածության լիարժեքությամբ, ամբողջությամբ, կատարելությամբ: Անձի այդ որակները ենթադրում են կրոնական բովանդակություն, ինչը հնարավորություն է տալիս այդ ուղղությունն անվանել հոգևոր-կրոնական: Հոգևոր-կրոնական հայրենասիրությունն ունի ամենամեծ և ամենահարուստ ավանդույթը, խոր և հզոր արմատներ:[6]

Հայրենաճանաչողության ուսուցման գործընթացում, պրակտիկայում հանդիպում ենք տարբեր տիպի մեթոդների, որոնք ունեն իրենց տարբեր հիմքերը, ուսումնադաստիարակչական նպատակը: Դրանց հիմքում ընկած են հիմնական նպատակներ, պատրաստի գիտելիքների յուրացումը, կրկնության միջոցով դրանց ամրապնդումը, գիտելիքների կիրառումը պրակտիկայում, կարողունակությունների և հմտությունների ձևավորման նպատակով կատարվող վարժությունները, ընթացիկ կամ ընդհանրացնող կրկնությունները, սաների ձեռք բերած գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների ստուգումը և այլն:

[6] Дошкольникам о защитниках отечества: методическое пособие по патриотическому воспитанию в ДОУ, под ред. Л. А. Кондрыкинской. М.. Сфера, 2006. С 238

2.2 Գործնական պարապմունքների և նպատակային էքսկուրսիաների կազմակերպումը հայրենաճանաչողության ձևավորման գլխավոր միջոց

Ստորև ներկայացնում եմ գործնական պարապմունքի օրինակ՝

Թեմա՝ «Հայաստանն իմ տունն է»

Ծրագրային բաղադրիչներ՝ ԻՇԱ, ԽՋ, ԿԿԱ

Տեսակը՝ ինտեգրված

Խումբ՝ ավագ

Տևողությունը 25-30ր.

Նպատակը՝ խորացնել գիտելիքները Հայաստանի Հանրապետության խորհրդանիշների մասին.

- Ընդլայնել սաների գիտելիքները ՀՀ տեսարժան վայրերի մասին։
- Նպաստել իմացական գործընթացների, ճանաչողական հետաքրքրությունների զարգացմանը։
- Նպաստել հաղորդակցման հմտությունների զարգացմանը։
- Ձևավորել հասակակիցների հետ համագործակցելու կարողությունը։
- Հարստացնել բառապաշարը՝ առարկա և հատկանիշ ցույց տվող բառերով։

Վերջնարդյունք՝

- Ճանաչի դրոշը, զինանշանը և օրհներգը։
- Ճանաչի հայրենիքի որոշ տեսարժան վայրերը։
- Ճանաչի և հարգի ՀՀ պետական խորհրդանիշները։
- Նախաձեռնի խոսակցություն հասակակիցների և մեծահասակների հետ։

Կապը չափորոշչի հետ՝

Ի(գ), (ե), (զ)

Շ(ա)

ԽՀ(բ)

ՀՍԱ(բ), (զ)

Կարողունակություններ՝

- Լեզվական և հաղորդակցական

- Ճանաչողական և մոտիվացիոն
- Ինքնաճանաչողական և սոցիալական
- Ժողովրդավարական և քաղաքացիական
- Մշակութային

Անհրաժեշտ դիդակտիկ պարագաներ՝ կարմիր, կապույտ, նարնջագույն շրջաններ, ՀՀ դրոշ, ՀՀ զինանշան, օրհներգ լսելու համար տեխնիկական միջոց, հայրենիքի, քաղաքամայր Երևանի, Աբովյան քաղաքի տեսարժան վայրեր պատկերող նկարներ, մակետներ, ՀՀ զինանշանի փազլ, գունավոր և սպիտակ թղթեր, մկրատ, սոսինձ տարբեր նկար-քարեր, ՀՀ քարտեզի մակետ, կապույտ զոլակ, նկար քարտեր։

Նախապատրաստական աշխատանքներ

Հետազոտության ժամանակահատվածում նախապատրաստական աշխատանքներն իրականացնելիս երեխաների հետ անց եմ կացրել զրույց, հարցերի միջոցով ճշտել եմ երեխաների գիտելիքները, թե ի՞նչ գիտեն հայրենիքի վերաբերյալ, հաշվի եմ առել նրանց ցանկությունները, թե ինչ են ուզում իմանալ թեմայի շրջանակներում «Սարդոստայն» մեթոդի միջոցով և ըստ դրա կառուցել պարապմունքի սխեման։

Կազմակերպել եմ էքսկուրսիա դեպի մեր քաղաքի՝ Աբովյանի, տեսարժան վայրերը՝ <<Բարեկամության զբոսայգի>>, որտեղ գտնվում է Խաչատուր Աբովյանի կիսանդրին, <<Հայ և ռուս զինվորների բարեկամություն>> արձանը։

Այցելել ենք սուրբ Հովհաննես եկեղեցի, <<Երկրաշարժի զոհերի հիշատակին նվիրված հուշարձանը>>, <<Անմահ հերոսների հիշատակը հավերժացնող հուշարձանը>>:

Պարապմունքի ընթացքը

Պարապմունքն անց եմ կացրել ԽԻԿ համակարգով: Պարապմունքի ընթացքում կիրառել եմ <<Աստղաթափ>> գնահատման գործիքը:

Խթանման փուլ

Երեխաներին 1-3 հաշվարկային թվով բաժանել երեք խմբի; Յուրաքանչյուր խմբին տալ 1 շրջանակ (կարմիր, կապույտ, ծիրանագույն), առաջարկել ըստ իրենց խմբի շրջանի գույնի քննարկել խմբով և պատասխանել հարցերին:

- Ի՞նչն է լինում կարմիր գույնի,
- Ի՞նչն է լինում կապույտ գույնի,
- Ի՞նչն է լինում ծիրանագույն:

Լսել երեխաների պատասխանները:

Իմաստի ընկալման փուլ

Ցուցադրել ՀՀ դրոշը, բացատրել գույների նշանակությունը, կարմիրը՝ մեր ժողովրդի հաղթանակն է, կապույտը՝ Հայաստանի պարզ երկինքը, ծիրանագույնը՝ մեր ժողովրդի ստեղծագործ աշխատանքը, որն արևային ուժ ունի: Նշել, որ ՀՀ դրոշն անվանում են նաև եռագույն և այն մեր երկրի խորհրդանիշներից մեկն է: Նշել, որ դրոշը բարձրացնում են տոնական օրերին, հաղթանակների ժամանակ և այլն: Այնուհետև երեխաներին ցույց տալ ՀՀ զինանշանը պատկերող նկարը և առաջարկել ուշադիր զննել:

Հարցնել.

- Ի՞նչ են տեսնում նկարի վրա,
- Ի՞նչեր են պատկերված նկարին:

Երեխաներին հնարավորություն տալ արտահայտվելու, որից հետո պատմել, որ զինանշանի վրա պատկերված են այն խորհրդանիշները, ինչով հայտնի է մեր երկիրը:

Զինանշանի վրա պատկերված է վահան՝ բաժանված չորս մասի, որոնք խորհրդանշում են Հայաստանի պատմության չորս անկախ հայկական թագավորությունները: Վահանը երկու կողմից բռնում են առյուծն ու արծիվը, որոնք կենդանական աշխարհի թագավորներն են և խորհրդանշում են ուժ, իմաստություն, հպարտություն, ազնվություն: Վահանի կենտրոնում պատկերված է Արարատ լեռը՝ Նոյյան տապանով: Ներքևում պատկերված սուրը խորհրդանշում է հայ ժողովրդի պայքարը հանուն ազատության և անկախության, փետուրն ու հասկերը՝ հայ ժողովրդի ստեղծարար տաղանդը և խաղաղասիրությունը:

Նշել, որ զինանշանը, նույնպես, համարվում է մեր երկրի խորհրդանիշներից մեկը, և ընթերցել Էլ. Մկրտչյանի <<Մեր զինանշանը>> բանաստեղծությունը։

Ահա զինանշանը՝
Գրավիչ է ու պերճ,
Ինչ հմայք է պահել իր մեջ,
Որ վեհորեն շողում է միշտ՝
Որպես ուժի,
Աշխատանքի,
Խաղաղության,
Խորհրդանիշ։

Երեխաներին հարցնել,

-Ինչպիսի՞ն է զինանշանը։

-Ի՞նչ է խորհրդանշում։

-Որտե՞ղ են տեսել զինանշանը պատկերված։

Պատասխանները լսելուց հետո ավելացնել, որ զինանաշանը պատկերված է ՀՀ բոլոր կառավարական շենքերի վրա, ՀՀ քաղաքացիների անձնագրերի վրա, հայկական դրամի վրա և այլն։

Ունկնդրել ՀՀ օրհներգը։

Հարցեր

-Ծանո՞թ է այս երգը ձեզ։

-Որտե՞ղ եք լսել։

-Ձեզ մոտ ի՞նչ զգացողություն է արթնանում երգը լսելիս։

-Ի՞նչ բառերով էր երգի մեջ նկարագրվում հայրենիքը։

Լրացնել երեխաների պատասխանները ասելով , որ օրհներգը հատուկ հանդիսավոր երգ է, և հնչում է հատուկ արարողությունների ժամանակ, և որ այն պետք է լսել հոտնկայս։ Ինչպես դրոշը, զինանշանը, այնպես էլ օրհներգը մեր հայրենիքի խորհրդանիշներն են։

Ֆիզկուլտ դադար՝ <<Շոգեքարշ շարժվի՛ր>>

Կատարել տեքստին համապատասխան շարժումներ։

Հնչեցրո՛ւ զանգը, Ավետ,
Խաղը սկսենք իսկույնևեթ։
Ով ուզում է դառնալ վագոն,
Թող պահպանի կարգ ու կանոն։
Կպչենք դո՛ւ ինձ, ես՝ նրան,
Շարժվենք դեպի Երևան։

Հաջորդիվ երեխաներին ցուցադրել ՀՀ մայրաքաղաք Երևանի տեսարժան վայրերը պատկերող նկարներ։

Հարց

-Ովքե՞ր են եղել Երևանում։

-Ի՞նչ տեսարժան վայրեր եք այցելել։

-Դիտելով նկարները որտե՞ղ կցանկանայիք լինել։

Պատասխանները լսելուց հետո նշել, որ ինչպես մայրաքաղաք Երևանում,այնպես էլ մեր հայրենի քաղաք Աբովյանում նույնպես կան տեսարժան վայրեր։

Երեխաներին առաջարկել վերհիշել, թե էքսկուրսիաների ժամանակ Աբովյան քաղաքի ո՞ր տեսարժան վայրերում են եղել։

Երեխաներին ցուցադրել և ներկայացնել հայրենիքի տեսարժան վայրեր պատկերող նկարներ, մակետներ, ինչպես նաև դիտել տեսաձայնագրություն և հարցնել.

-Ինչպե՞ս կբնութագրեք մեր երկիրը։

-Ի՞նչ բառերով։

-Որտե՞ղ կցանկանայիք լինել։

-Ձեզ դո՞ւր եկավ մեր հայրենիքի տեսարժան վայրերը։

-Ինչո՞ւ դուր եկավ

Ամփոփելով երեխաների պատասխանները շեշտել, որ այս գեղեցիկ երկիրը՝ Հայաստանը՝ մեր տունն է։

Կշռադատման փուլ

Աշխատանք ենթախմբերով

Երեխաներին առաջարկել ըստ արտասանած թվի քանակի (թիվ 8) բաժանվել երեք խմբի (կստեղծվի 3 խումբ)։

Առաջին խմբին առաջարկել հավաքել զինանաշանի փազլը։

Երկրորդ խմբին՝ գունավոր թղթերից կտրել և թղթին փակցնել ՀՀ դրոշը ։

Երրորդ խմբին՝ տարբեր նկար-քարտերից առանձնացնել մեր հայրենիքը խորհրդանշող, բնութագրող պատկերներ և փակցնել ՀՀ քարտեզի մակետին։

Պարապմունքի վերջում կազմակերպել շրջայց՝ դիտել խմբերի աշխատանքները, որպեսզի երեխաները կարողանան գնահատել և մեկնաբանել ընկերների աշխատանքը։

Դիդակտիկ խաղ՝ <<Անցի՛ր գետակը>>

Երեխաներին առաջարկել անցնել գետակը՝ քարերի վրայով և պատասխանել հարցերին։

- Ինչի՞ մասին էր մեր պարապմունքը։
- Ո՞րն է մեր հայրենիքը։
- Ո՞րն է ՀՀ մայրաքաղաքը։
- Ի՞նչ տեսարժան վայրեր գիտեք։
- Ի՞նչ է պատկերված զինանշանի վրա։
- Օրհներգը լսելիս ի՞նչ պետք է անել։
- Ի՞նչ գույներ ունի ՀՀ դրոշը։
- Աբովյան քաղաքի ո՞ր տեսարժան վայրերը կարող եք թվարկել։
- Ո՞րն է մեր հայրենի տունը։
- Ինչու՞ ենք սիրում մեր հայրենիքը։

Դիտորդների դիտարկման վերլուծությունը պարապմունքի մասին

Պարապմունքը դիտարկեց հաստատության տնօրենը և ավագ խմբի դաստիարակը։ Ըստ նրանց դիտարկման մեթոդիստը հասավ պարապմունքի

ընթացքում դրված նպատակների իրականացմանը։ Նրանք նշեցին, որ կատարված աշխատանքները ուղղված էին երեխաների լեզվական և հաղորդակցման, ճանաչողական և մոտիվացիոն, ինքնճանաչողական և սոցիալական, մշակութային, ժողովրդավարական և քաղաքական կարողունակությունների զարգացմանը։

Պարապմունքի ընթացքում սաները ակտիվ էին, աշխույժ և ամբողջությամբ ներգրավված։ Կարողանում էր պասիվ երեխաներին ներգրավվել պարապմունքին։ Մոտիվացիա ստեղծեց սաների մեջ և խթանեց նրանց հետաքրքրությունները։ Ապահովեց հետադարձ կապ յուրաքանչյուր սանի հետ և արձագանքեց նրանց կարիքներին։

Մեթոդիստի կողմից ընտրված հետազոտվող թեման՝ «Սաների հայրենաճանաչողության ձևավորման կարևորությունը» նախադպրոցական կրթության մեջ մեծ դեր ու կարևորություն ունի, քանի որ այն միտված է հայրենիքը ճանաչելուն, հայրենի երկրի հանդեպ սիրո և նվիրվածության դրսևորման ձևերի զարգացմանը։

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսպիսով՝ հայրենասիրության զգացումը պետք է լինի գիտակցված ու ուժեղ, կրի բարդ բնույթ, ներթափանցի մանկական գործունեության բոլոր տեսակները, և արդյուքում ձևավորվի հայրենաճանաչությունը: Երեխաների մոտ ստեղծի հայրենի հողի, իրենց փոքրիկ հայրենիքի հանդեպ սիրո զգացողության ձևավորում՝ հայրենի մշակույթին և ավանդույթներին ծանոթանալու հիման վրա:

Հայրենաճանաչողության դաստիարակության մեջ հաջողության կարելի է հասնել, երբ մեծերն իրենց անձնական օրինակով են ցույց տալիս սերը դեպի հայրենի երկիրը, քաղաքը, գյուղը, որովհետև մեծահասակի վերաբերմունքը դեպի հայրենիքը հայրենասիրության դաստիարակության լավագույն օրինակն է:

Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչը սահմանում է հայրենասիրական դաստիարակության նպատակներ. պայմանների ստեղծում երեխաների հայրենասիրական գիտակցության հիմքերի ձևավորման համար, երեխայի դրական սոցիալականացման հնարավորությունը, նրա համակողմանի անհատական, բարոյական և ճանաչողական զարգացումը, նախաձեռնության զարգացումը, ուստի պետք է նախադպրոցահասակ երեխաների մոտ ձևավորել հայրենաճանաչողություն, հայրենասիրություն, սեր և հարգանք դեպի հայրենի երկիրը և այդ ամենին հասնելու համար կատարել շարունակական և նպատակաուղղված գործընթացներ:

Այսպիսով, հայրոնաճանաչողությանը նպաստելու և նպատակին հասնելու համար պետք է կիրառել տարբեր մեթոդներ և միջոցներ, կազմակերպել էքսկուրսիաներ, հայրենիքին նվիրված միջոցառումներ, կազմակերպել ազգային տոներ, անց կացնել պարապմունքներ, դիդակտիդ խաղեր, խաղ-զվարճալիքներ և այլն: Այս տարիքի երեխաները շատ հետաքրքրասեր են, արձագանքող, ընկալունակ: Նրանք հեշտությամբ արձագանքում են բոլոր նախաձեռնություններին, գիտեն անկեղծորեն համակրել և կարեկցել: Մանկավարժի համար սա պարարտ հողի ժամանակ է և այն պետք է օգտագործել նպատակային: Հայրենաճանաչողությունը սկսվում է ամենամոտ մարդկանց՝ հոր, մոր, պապի, տատիկի հանդեպ վերաբերմունքից, ընտանիքից, մանկապարտեզից, հարազատ քաղաքից կամ գյուղից, …. :

Օգտագործված գրականության ցանկ՝

1. Նախադպրոցական մանկավարժություն. Է. Ա. Ալեքսանդրյանի խմբագրությամբ. - Երևան, 1992, էջ 163
2. <<Նախաշավիղ>> գիտամեթոդական հանդես 2014թ.
3. Թութունջյան - <<Կրտսեր դպրոցականի հոգեբանական առանձնահատկությունները>>: 1962թ.
4. Ա. Տեր-Գրիգորյան - <<Գործնական աշխատանքները բացատրականընթերցանության դասերին >>: 1963 թ.
5. Дошкольникам о защитниках отечества: методическое пособие по патриотическому воспитанию в ДОУ, под ред. Л. А. Кондрыкинской. М.. Сфера, 2006.
6. Веракса, Н. Е. Проектная дошкольников: .пособие / Н. Е. Веракса. – М.: – Синтез, 2008. – 108 с.
7. https://www.president.am/hy/state-symbols/